

Nr 153

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av 10 § förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution; given Stockholms slott den 23 mars 1956.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av 10 § förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås viss utvidgad befogenhet för generaltullstyrelsen att jämlikt 10 § tullrestitutionsförordningen dispensvis medgiva restitution av tull för sådana importerade artiklar, som använts inom exportindustrin.

Förslag

till

**förordning om ändrad lydelse av 10 § förordningen den 4 oktober 1929
(nr 307) angående tullrestitution**

Härigenom förordnas, att 10 § förordningen den 4 oktober 1929 angående tullrestitution¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

10 §.

Generaltullstyrelsen må i särskilda fall medgiva utsträckning av de i 2, 3 och 3 a §§ fastställda tidrymder. Likaledes må generaltullstyrelsen medgiva, att tullrestitution, som avses i nämnda paragrafer, må åtnjutas jämväl i det fall, att hinder uppstått för artiklarnas användning för de i sagda paragrafer omförmälda arbeten och artiklarna på grund därav återutföras, liksom ock i det fall, att det för sökanden skulle medföra synnerlig kostnad eller olägenhet att visa, att de använda artiklarna äro av utländskt ursprung, men han ådagalagt, att de till myckenhet och beskaffenhet överensstämma med de av honom införda.

10 §.

Generaltullstyrelsen må i särskilda fall medgiva utsträckning av de i 2, 3 och 3 a §§ fastställda tidrymder. Likaledes må generaltullstyrelsen medgiva, att tullrestitution, som avses i nämnda paragrafer, må åtnjutas jämväl i det fall, att hinder uppstått för artiklarnas användning för de i sagda paragrafer omförmälda arbeten och artiklarna på grund därav återutföras, liksom ock i det fall, att det för sökanden skulle medföra synnerlig kostnad eller olägenhet att visa de använda artiklarnas slag och ursprung, men han ådagalagt, att artiklarna till myckenhet och beskaffenhet överensstämma antingen med artiklar, som av sökanden införts från utlandet, eller med artiklar, som av honom framställts med användande av artiklar, införda av honom.

Denna förordning skall äga tillämpning från och med den 1 januari 1956.

¹ Senaste lydelse se 1955: 73.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23
mars 1956.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om *viss ändring i förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution* och anför därvid följande.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 18 februari 1956 dagtecknad framställning har *generaltullstyrelsen* hemställt om viss ändring av 10 § tullrestitutionsförordningen i enlighet med ett vid framställningen fogat förslag. Styrelsen har i ärendet haft överläggningar med Sveriges industriförbund och samråd med kommerskollegium.

Gällande bestämmelser. Enligt 2 § tullrestitutionsförordningen äger restitutionsberättigad näringsidkare vid utförsel av här i riket framställd, reparerad eller kompletterad vara för vars framställning, reparation, komplettering eller emballering använts av honom från utlandet införda materialier eller artiklar, åtnjuta restitution av tull (allmän industrirestitution). Rätten till restitution avser tullen för en motsvarande myckenhet materialier eller andra artiklar av samma slag, vilka inom två år före utförseln av honom införts från utlandet.

För att komma i åtnjutande av restitution enligt 2 § skall sökanden sålunda visa att de importerade artiklarna använts vid framställning av exportvaran. Erfarenhetsmässigt kan emellertid svårigheter uppkomma att fullgöra sådan bevisning till följd av att de importerade artiklarna under tillverkningens gång sammanblandas med likvärdiga artiklar av inhemskt ursprung. Till lättnad i berörda hänseende lämnades vid förordningens tillkomst (10 §) bemyndigande för Kungl. Maj:t att pröva huruvida restitution må medgivas jämväl i det fall, att det för sökanden skulle medföra synnerlig kostnad eller olägenhet att visa, att de använda artiklarna är av utländskt ursprung, men han ådagalagt, att de till myckenhet och beskaffenhet överensstämmer med de av honom införda. Scdermera har genom beslut av riksdagen prövningen av sådana dispensärenden överflyttats till generaltullsty-

relsen. Dylik dispens har lämnats i ett stort antal fall, då tekniska eller andra förhållanden medför en sammanblandning av införselvaran med annan liknande vara under lagring eller bearbetning. Genom dispensmedgivande kommer restitutionsrättshavaren emellertid icke i bättre ställning, än om han kunnat i sin rörelse hålla det importerade materialet och den på detta grundade exporttillverkningen helt avskilda.

Generaltullstyrelsens framställning. I framställningen upptar generaltullstyrelsen frågan om en motsvarande bevisningsdispens i vissa fall, då sammanblandning med likartad vara icke gäller själva importvaran utan en av denna framställd produkt, vilken framkommer som ett led i exportvarans tillverkning. I ett fall inom den kemiska industrien, vilket aktualiserat förevarande fråga, framställes sålunda av ett restitutionsberättigat utgångsmaterial en mellanprodukt, vilken senare vid framställning av exportvaran sammanblandas med likvärdig mellanprodukt av annat ursprung. Generaltullstyrelsen har i detta och några därmed likartade fall ansett sig icke kunna meddela bevisningsdispens enligt 10 § tullrestitutionsförordningen, emedan den mellanprodukt, som använts vid exportvarans framställning, icke är av samma beskaffenhet som den av restitutionssökanden införda varan. Börande de huvudsakliga omständigheterna i det berörda fallet anförs styrelsen följande.

Ett restitutionsberättigat företag framställer en *slutprodukt* — dels för export under restitutionsanspråk, dels för inhemskt bruk — på basis av en *mellanprodukt*, som dels importeras från utlandet och dels tillverkas inom landet av ett visst *utgångsmaterial*. Mellanprodukten är, oavsett ursprung, utgångsmaterial och tillverknings sätt, kemiskt sett densamma. Det exporterande företaget importerar vissa kvantiteter av mellanprodukten från utlandet och åtnjuter restitutionsrätt för denna införsel. Emellertid mottager företaget även leveranser av samma mellanprodukt framställd inom landet. Därigenom säkerställes tillförseln av mellanprodukten, samtidigt som den svenska produktionen därav gynnas.

Ett av de svenska företag, som leverera mellanprodukten, använder vid dess framställning importerat utgångsmaterial och åtnjuter gemensamt med det exporterande företaget restitutionsrätt för utgångsmaterialet i den mån den därav framställda mellanprodukten använts till exporttillverkning av slutprodukten. Ett annat svenskt företag, som levererar mellanprodukten till det exporterande företaget, framställer den av svenskt utgångsmaterial, varför någon tullrestitution icke kommer i fråga i denna del.

Framställningen äger rum i stor skala. På grund av sättet för mellanproduktens lagring (i cisternanläggning) och införande i apparaturen för slutproduktens framställning låter det sig icke göra att särskilja de partier av mellanprodukten, som komma från ena och andra hållet. På grund härav har dispens enligt 10 § tullrestitutionsförordningen lämnats från skyldigheten att bevisa, att den mellanprodukt, som använts för framställning av exportvaran, är av utländskt ursprung. Hinder möter alltså icke för restitution beträffande den från utlandet införda mellanprodukten, som sammanblandas med likvärdig, i Sverige framställd vara.

Härutöver har hos styrelsen yrkats, att den ovan omnämnda restitutionsrätt, som tillkommer det exporterande företaget gemensamt med ett annat

svenskt företag, måtte få, trots mellanproduktens sammanblandning, åtnjutas för det importerade utgångsmaterialet. Hittills har det från tullverkets sida endast ansetts kunna medgivas, att restitution för detta utgångsmaterial åtnjutes i proportion till den myckenhet därav framställd mellanprodukt, som kan beräknas ha använts vid exporttillverkning. Beräkningen göres på grundval av en med ledning av vissa uppgifter kalkylerad procentuell fördelning efter ursprunget av den under en viss period förbrukade mellanprodukten. Eftersom endast en del av slutprodukten exporteras, leder emellertid detta förfarande under vissa förhållanden till att restitutionsbeloppet blir mindre än om en exporttillverkning på basis av den mellanprodukt, som i sin tur framställts av importerat utgångsmaterial, kunde bedrivas helt avskilt, så att det kunde bevisas, att den exporterade slutprodukten härrör (via mellanprodukten) från det importerade utgångsmaterialet.

Styrelsen uppställer — med bortseende från det förhållandet att i det anförda fallet två företag samverkar i utövandet av en gemensam restitutionsrätt — frågan huruvida restitution bör kunna beviljas dispensvis för ett importerat utgångsmaterial, när hinder för ursprungsbevisning möter till följd av att den av importvaran framställda mellanprodukten sammanblandas med en produkt av samma slag, som icke framställts av restitutionsrättshavaren. Därjämte erinrar styrelsen att i de fall, då jämväl en del av mellanprodukten importerats, tillkommer fråga huruvida restitutionsrättshavare skall äga frihet att välja vilket av de i rörelsen använda restitutionsberättigade materialen — utgångsmaterialet eller mellanprodukten — han vill åberopa för restitutionens beräkning. Häröf uttalar styrelsen följande.

När dispensregeln i 10 § talar om att ett använt substitut skall visas vara likvärdigt med själva importvaran, torde detta sammanhånga med att restitutionsrättshavaren förutsättes svara för hela tillverkningen alltifrån bearbetningen av den restitutionsberättigade importvaran (jämfte substitut) till färdigställandet av exportprodukten. Så är icke förhållandet i det nu förevarande fallet, eftersom mellanprodukten till en del har framställts av annat — svenskt eller utländskt — företag, som icke har del i restitutionsrätten och ej är underkastat därmed sammanhängande ansvar och kontroll. Det är vidare i princip icke uteslutet, att mellanprodukten kan ha framställts av ett utgångsmaterial av annat slag än det importerade utgångsmaterialet eller — om material av samma slag använts — med andra fabrikmässiga utbytesförhållanden.

Om styrelsen sålunda icke anser sig ha tillräckligt stöd i författningsrummets nuvarande avfattning för att meddela en bevisningsdispens av ifrågasatt innebörd, synas å andra sidan de nyss anförda omständigheterna icke böra hindra en författningsändring, varigenom dylik dispens möjliggöres. När de från olika håll kommande delarna av mellanprodukten äro fullt likvärdiga, måste det nämligen praktiskt sett vara likgilligt om det ena eller andra partiet tages i anspråk just för exporttillverkningen. Dispensen skulle icke heller leda till utbetalning av restitution för större kvantitet importerat utgångsmaterial än som — därest exporttillverkningen på basis av det importerade materialet från början till slut kunde hållas helt avskild — i vanlig ordning kunde bevisas ha ingått i tillverkningen av den exporterade slutprodukten. Med denna utgångspunkt bör icke heller vara något att invända mot att restitutionsrättshavaren får full frihet att i varje sär-

skilt fall välja vilket av de i rörelsen använda restitutionsberättigade materialen han vill åberopa för restitutionens beräkande.

Styrelsen anser därför, att den ifrågasatta dispensen skulle vara fullt förenlig med restitutionsväsendets syfte. Den aktuella tillverkningen bedrivs som nämnts i stor skala, vartill kommer att införselvaran är jämförelsevis hårt tullbelastad. Restitutionsfrågan gäller sålunda stora belopp. Med hänsyn såväl härtill som till förhållandena i övrigt är det angeläget, att restitutionsmöjligheten icke begränsas av formella hänsyn.

Under åberopande av vad i framställningen anförts hemställer generaltullstyrelsen om ändring av 10 § tullrestitutionsförordningen av innebörd att restitution dispensvis må medgivas, därest restitutionssökande ådagalagt att till exportvara använda artiklar till myckenhet och beskaffenhet överensstämmer antingen med artiklar, som av sökanden införts från utlandet, eller med artiklar, som av honom framställts med användande av artiklar, införda av honom. De ändrade bestämmelserna föreslås erhålla giltighet från och med den 1 januari 1956, varigenom de sålunda skulle äga tillämpning å varupartier utförda efter 1956 års ingång.

Departementschefen. Enligt 2 § tullrestitutionsförordningen gäller i fråga om rätten till allmän industrirestitution i princip, att de artiklar, som använts för framställning av exportvaran, skall ha införts från utlandet av den restitutionsberättigade näringsidkaren. Från detta krav på att använt material skall visas vara av utländskt ursprung kan emellertid undantag medgivas i vissa särskilda fall. Sålunda har i 10 § lämnats bemyndigande för generaltullstyrelsen att dispensvis medge restitution jämväl i det fall, att det för sökanden skulle medföra synnerlig kostnad eller olägenhet att visa, att de använda artiklarna är av utländskt ursprung, men han ådagalagt, att de till myckenhet och beskaffenhet överensstämmer med de av honom införda. Av den tidigare lämnade redogörelsen framgår att dylik dispens lämnats i ett stort antal fall, då tekniska och andra förhållanden medför en sammanblandning av den restitutionsberättigade införselvaran med annan likvärdig vara under lagring och bearbetning.

I den föreliggande framställningen har generaltullstyrelsen anmält att behov framkommit av en motsvarande dispensregel, då sammanblandningen med likvärdig vara gäller icke själva importvaran utan en av denna framställd mellanprodukt, vilken ingår som ett led i exportvarans framställning. Bakom den nuvarande dispensregeln torde ligga den grundsatsen, att restitution bör medgivas för så stor kvantitet importerat utgångsmaterial, som skulle ha ingått i den exporterade slutprodukten, därest exporttillverkningen på basis av det importerade materialet kunnat hållas helt avskild. Den omständigheten att restitutionsrättshavaren icke själv svarat för hela tillverkningen bör enligt min mening icke medföra inskränkning av restitutionsrätten; detta under förutsättning naturligtvis, att det kan visas, att de använda artiklarna till myckenhet och beskaffenhet överensstämmer med artiklar, som framställts med användande av genom import anskaffat

material. Jag tillstyrker sålunda den av styrelsen föreslagna ändringen i 10 § tullrestitutionsförordningen.

I enlighet med vad i det föregående anförts har inom finansdepartementet upprättats förslag till *förordning om ändrad lydelse av 10 § förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution.*

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att förenämnda författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Georg Ringström